

Zoektocht naar ondernemers begint in onderwijs

Het ondernemerschap is volgens de Septemberverklaring van de Vlaamse regering de absolute topprioriteit. Voor STEFAN STREMERSCHE en BRUNO TINDEMANS is dat fantastisch nieuws. Al verdient het belang van het Vlaams onderwijs in deze inspanning wel meer erkenning.

De vorige en huidige legislatuur stuurden eerder al aan op meer ondernemerschap. Zowel Patricia Ceysens als Fientje Moerman nam al gerichte economische maatregelen. Nu schuift de voltallige Vlaamse regering het ondernemerschap als topprioriteit naar voren. Dat creëert een belangrijke opportuniteit die Vlaanderen niet mag missen.

Waarom is ondernemerschap stimuleren belangrijk? Veel economische studies wijzen uit dat ondernemerschap de belangrijkste economische groeimotor is van een regio. Tegelijk tonen ze dat het ondernemerschap in Vlaanderen op een laag pitje staat. Weinigen starten een eigen onderneming of zijn van plan dat te doen. En hoewel Vlamingen zeer noeste en ondernemende managers zijn binnen de muren van grote multinationals, doen ze dat vaak in het buitenland en versterken ze niet noodzakelijk het Vlaamse economische weefsel. Denk maar aan Frank Meysman bij het Amerikaanse concern Sara Lee, Michel Tilmant bij de Nederlandse bankverzekeraar ING en tot voor kort Luc Van de Velde bij de Britse warenhuisketen Marks & Spencer.

Het uitroepen van ondernemerschap tot topprioriteit verdient dus warm applaus. De Vlaamse regering heeft ook in het verleden bewezen over een zekere daadkracht te beschikken om zinvolle maatregelen door te voeren die ondernemersinitiatieven en de financiering ervan bevorderen. Business Angels Network bijvoorbeeld, het Vlaams Innovatiefonds, de Vriendenlening en het Arkimedes-fonds.

Drie O's

In zijn Septemberverklaring kondigt minister-president Yves Leterme aan dat de Vlaamse regering verder gaat op de ingeslagen weg. Meer in het bijzonder door de stimulering van de drie O's: ondernemerschap, onderwijs en onderzoek. De kernuitdaging zal zijn die drie O's op elkaar af te stemmen. Dat kan alleen door Vlaamse instellingen voor hoger onderwijs en onderzoek een grotere rol te geven in het stimuleren van ondernemerschap.

De sleutel tot meer ondernemingszin ligt in het leergedrag van individuele ondernemers en managers in grotere organisaties. Zolang het universitair en hoger onderwijs leergedrag stimuleert dat afkerig is van experimenteren, zullen aspirant-ondernemers het ondernemen afleren tijdens hun schoolcarrière. Zolang het hoger onderwijs overdreven 'analyseren' verkiest boven 'doen' wordt ondernemen in de kiem gesmoord.

Nog te veel wordt het Vlaamse economische en bedrijfskundig hoger onderwijs gestuurd vanuit het managementperspectief. Met andere woorden, studenten wordt aangeleerd wat 'besturen' is en niet wat 'ondernemen' is. Leiding nemen in het opstarten van nieuwe zaken is iets helemaal anders dan het optimaal besturen van bestaande zaken. Wie leert studenten hoe ze een technologie of nieuw concept naar de markt moeten brengen, en hoe ze voldoende kapitaal aantrekken om hun plannen te realiseren?

In Nederland experimenteren de technische universiteiten met nieuwe onderwijsvormen. Zo worden teams van studenten toegepaste wetenschappen en economen gevormd, die samen van A tot Z begeleid worden in het ontwikkelen van een product, uitwerken van een bedrijfsplan en opstarten van een onderneming. Het bedrijfs- en marketingplan, inclusief financiering, is hun eindwerk.

In de VS worden studenten op alle manieren geconfronteerd met ondernemerschap. Studenten bedrijfskunde ontwikkelen bedrijfsplannen voor het opstarten van hulp na de orkaan Katrina in New Orleans en voeren die ook uit (door Goizueta Business School van Emory University werd 75.000

euro aan winsten uit deze bedrijven gestort aan het Amerikaanse Rode Kruis). Geregeld worden elevator pitch competities tussen studenten georganiseerd. Het gaat om korte 30-secondenpresentaties van nieuwe projecten aan durfkapitalisten in de lift. De winnaar krijgt een grote lokale ondernemer toegewezen als mentor.

Dialoog

De overheid moet actief de dialoog aangaan met het hoger onderwijs om ondernemerschap meer op de agenda te krijgen. Als je de focus legt op het bijbrengen van ondernemerschap in het onderwijs, slaag je ook. In Vlaanderen heeft Flanders Business School een MBA-opleiding met focus op ondernemerschap. De resultaten zijn uitstekend: drie op de vier deelnemers lanceren een innovatief project in de onderneming waarin zij werkzaam zijn of starten een eigen onderneming op.

De koppeling van onderzoek en ondernemerschap is even noodzakelijk. KULeuven R&D levert een uitstekend voorbeeld van hoe het kan. Het omzetten van excellent onderzoek aan onze Vlaamse instellingen in concrete bedrijfsplannen en nieuwe ondernemingen is van fundamenteel belang voor het regionale economische klimaat. Het blijft een geïsoleerde inspanning. Initiatieven - als die er al zijn - aan andere universiteiten en hogescholen kennen minder succes.

Integratie tussen onderwijs, ondernemerschap en onderzoek is meer dan ooit nodig om het Vlaamse ondernemerschap te stimuleren. Het voortouw dat de minister-president in deze materie neemt is lovenswaardig. Maar de echte uitdaging voor de regering bestaat erin de muren tussen de drie O's - onderwijs, onderzoek en ondernemerschap - te slopen.

Stefan Stremersch is hoogleraar aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Bruno Tindemans is directeur aan de Flanders Business School.